

tiste stranke, ki se poganja za to, da ustava december-ska ostane, kakoršna je, če tudi večina avstrijskih narodov celó nič ni zadovoljna z njo, se nam iz teh govorov kaže čvetero, kar mora nevoljo izbuditi pri vsacemu, kdor ima srce za pravico in resnico. Eno je to, da kakor pisana nit se vleče skozi vse govore večine zborove gospodstvo nemško, in če tega ni, mora Avstrija priti do propada. Drugo je to, da večinarje hudo togoti razglas ministerskih spomenic, kajti po tem razglasu je padlo zagrinjalo, ki je namene petorice ministerske dozda zakrivalo. Tretje je to, da razsodbe porotnic sodijo tako, kakor da bi porotniki pošteno vést morali še le na posodo jemati od govornikov, ki bi svetu še le morali dokazati, da je imajo kaj na posodo. In četrto je to, da poslanci, kakor Schindler in dr. o važnih zadevah take šale brijejo kakor da bi šlo za burke v gledišči. — Se vé, da je bilo veliko več govornikov za načrt adrese, kakor proti njej; al če tehtne govore manjšine prevdarimo, vidimo spet, da se pravica in resnica zmirom dá lahko zagovarjati — in resnica je to, da je v Avstriji zadovoljnosti vseh narodov, tedaj porazumljenja potreba — in da nasprotniki te resnice morajo le v stokrat prezvečenih puhlih frazah iskati gradiva za svoje besedovanje. — Vrnimo se zdaj do govornikov, ki so v splošni razpravi poprijeli besedo. Prvi je bil dr. Toman, ki je govoril proti adresi kakor jo je osnovala večina. Njegov govor je bil od konca do kraja temeljit; zbornici je zgodovino nesrečnih ustav avstrijskih kazal in pred oči postavil pogubivno pot, ktero je treba zapustiti, da se Avstrija spet okrepi (njegov krasni govor prinesemo ves in smo danes že z njim začeli). Tudi L. Svetec je izvrstno in možato govoril, povdarjal avstrijsko stališče in pobijal Kurandove neslane fraze o Čehih, panslavizmu itd. (tudi njegov govor prinesemo ves). — Poljaki so govorili proti adresi, al tako, da še zmiraj ne vemo, pri čem da smo z njimi. Zbornice predsednik pl. Kaisersfeld je med nemškimi poslanci zvonec nosil; silil se je v duhu sprave govoriti, al kazalo se je povsod, da Nemec ne more biti drugač kakor da bi gospodoval; „non possumus“ je kukal iz vseh njegovih besed. Da je armadni liferant Skene se napenjal za nepremenjeno ustavo, vsak lahko razume. — Dobro pa je delo srcu slišati dva Nemca, ki sta navdušena govorila za pravico nenemških narodov in za spremembo ustave; ta dva častitljiva Nemca sta profesor Greuter in grof Dürkheim; govora obéh sta zatega denarja vredna, zato tudi iz njunih govorov prinesemo drugi pot poglobitve točke. Greuterju je velika moč besede dana, naj govori resno ali pikantno; kaj izvrstno je šibal ono „ustavovernost“, s ktero se v eno mer bahajo „liberalci“ — „naj lije dež ali je lepo vreme, zmiraj ste ustavoverci, ker je ta ustava voda na vaš mlin!“ jim je rekel. — Govoril je tudi poslanec Črne proti adresi; njegov govor nam pa še ni znan, tedaj ga prihodnje priobčimo. — Največo pozornost pa je izbudil govor Beustov; vse se je vstopilo krog njega ko je začel govoriti, in poslušalo ga verno. Govor njegov se je glasil kakor upravičenje zatoženca, kajti vsi časniki Giskrove stranke ga že dolgo napadajo, da se drži manjščine ministerske stranke in da dandanes ni več to, kar je bil pred dvema letoma. Zagovarjal je tedaj svoje delovanje in rekel, da mu je sprava vseh narodov zmirom bila pri srcu in da mu bode tudi vprihodnje, — da bode sicer glasoval za načrtano addresso, vendar pa da bo v specijalni debati kazal, kje da ž njo ni edinih misli. Levici (večini) njegov govor ni bil všeč, desna stran (manjščina) pa mu je večkrat

klicala dobro! Z njegovim govorom se je situacija ministerska spet nekako predrugačila, in že današnji časniki govorijo, da je spet razpor pri petorici ministerski, češ, da Herbst in Hasner vlečeta na drugo stran, Giskra, Brestel in Plener pa na drugo, ki se bliža Beustovim mislim. Zato Plenerju ni še obveljalo sestaviti novega ministerstva in da se je sestava tega izročila Kaisersfeldu, o katerem se govori, da bode ministerstva predsednik, poleg tega pa minister kmetijstva. — Vidi se iz vsega, da so stvari še zelo zmešane, in da bi dober Avstrijanec moral želeti, naj „gospodje Nemci“ dobijo krmilo ministersko v roke, da se do dobrega prepričajo in z njimi vsi nemškutarji, da so resnične besede cesarjeve, ko je rekel, da tako ne gre naprej! — Razglasilo se bo še marsikaj v specijalni debati, ki bode gotovo več časa trajala, da pride adresa do konca. Ako se sprejme zoper voljo in proteste manjščine adresa po volji večine, ne ostaja uni družega kot — slovó dati državnemu zboru.

— 20. dne t. m. so državni poslanci poljski napravili obed na čast bivšemu ministru Potockemu; bili so pričujoči tudi poljski udje gosposke zbornice. Napitnico njemu na pozdrav je odzdravil grof Potocki tako-le: Ostal sem v ministerstvu tako dolgo, dokler sem upal, da morem braniti korist države in dežele. Ko pa sem se prepričal, da sedanje ministerstvo odbija potolaženje narodov in da po takem ravnanji sprava ni mogoča, sem zapustil sedež v svetovalstvu cesarjevem. Da bi bil še dalje minister ostal, bilo bi to toliko, kot odgovornost na-se jemati za sistemo, ktera utegne v propad pahniti državo. Stopivši iz ministerstva se nikdar ne bom izneveril gëslu svojemu: „zmerno in tolažljivo“.

Iz Dalmacije 17. jan. — General Rodić in baron Fluk popravljata hude pregreške, ki jih je prejšnja deželna vlada storila v Dalmaciji; mnogo poštenih uradnikov, ki so bili za to, ker niso tulili z laškimi volkovi, iz službe djani, sta v Kotru in drugih mestih zopet v službo djala, mnogo Lapenavcev pa sta iz službe odpravila.

Iz Rima — se je 16. dan t. m. pisalo v Zagreb, da tudi to je gola laž, da sta dva silna berača neki večer napadla preuzvišenega škofa Strossmajera. „Njegovi preuzvišenosti — stoji v tem pismu — dohaja v večnem Rimu od vseh strani le živo priznanje njegovega apostolskega postopanja“. Moč in resnica njegovih govorov je pridobila blagemu škofu toliko slavo, da sega po vsej Evropi in še čez meje njene.

Žitna cena

v Kranji 24. januarja 1870.

Vagán pšenice 5 fl. 61. — rži 3 fl. 75. — ječmena — fl. —. — ovs 2 fl. 20. — soršice 3 fl. 80. — ajde 3 fl. —. — prosa 3 fl. 20. — krompirja 1 fl. 65. — fižola 3 fl. 52.

Žitna cena

v Ljubljani 22. januarja 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. — — banaške 5 fl. 50. — turšice 3 fl. 10. — soršice 3 fl. 26. — rži 2 fl. 90. — ječmena 3 fl. —. — prosa 2 fl. 60. — ajde 3 fl. —. — ovs 1 fl. 80 — Krompir 2 fl. —.

Kursi na Dunaji 25. januarja.

5% metaliki 60 fl. 40 kr. Ažijo srebra 120 fl. — kr.
Narodno posojilo 70 fl. 40 kr. Cekini 5 fl. 81 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 22. januarja 1870: 53. 34. 41. 66. 44.
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 5. februarja 1870.